

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Raionul

Localitatea

Instituția de învățământ

Numele, prenumele elevului

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

PRETESTARE
CICLUL LICEAL

Profil umanist
03 aprilie 2023

Timp alocat: 180 de minute

Rechizite și materiale permise: *pix cu cerneală albastră.*

Instrucțiuni pentru candidat:

- Citește cu atenție fiecare item și efectuează operațiile solicitate.
- Lucrează independent.

Îți dorim mult succes!

Punctaj acumulat _____

SUBIECTUL I (24 puncte)

Studiază sursele și realizează sarcinile propuse.

SURSA A.

”[...] Respectarea drepturilor principatelor și, îndeosebi, a autonomiei lor în cuprinderea vechilor lor capitulații încheiate cu Înalta Poartă în anii 1393, 1460, 1511 și 1634.

2. Unirea principatelor într-un singur stat cu numele România.

3. Prinț străin, cu moștenirea tronului, ales dintr-o familie domnitoare a Europei și al cărui moștenitor să fie crescut în religia țării.

4. Neatârănarea pământului principatelor.

5. Putere legiuitoare încredințată unei Adunări Obștești, în care să fie reprezentate toate interesele națiunii[...]”

(Hotărârea Adunării ad-hoc a Moldovei, 7/19 octombrie 1857)

SURSA B.

”Art.1. Principatele Moldovei și Valahiei, constituite de acum înainte sub denumirea de ”Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei”, rămân sub suzeranitatea Majestății Sale Sultanul.[...]”

Art. 3. Puterile publice vor fi încredințate în fiecare principat câte unui hospodar și câte unei adunări electivă. [...]

Art. 4. Puterea executivă va fi exercitată de către hospodar.

Art. 5. Puterea legislativă va fi exercitată în mod colectiv de către hospodar, adunare și comisia centrală.”

(Din Convenția de la Paris, 7/19 august 1858)

(hospodar – domnitor, n.n.)

SUBIECTUL al II-lea (22 puncte)

Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.

„[...] Președintele F.D.Roosevelt anunță începutul realizării *Noului Curs* pentru a depăși criza economică și socială. Esența lui constă în redistribuirea averii de la bogați la săraci, amplificarea reglementării economiei de către stat și mărirea considerabilă a cheltuielilor bugetare. De către Congres au fost create opt structuri noi care aveau ca scop lupta cu criza. Ele acordau credite fermierilor, organizau lucrări sociale, asigurau depozitele bancare contra riscurilor etc.

În acest context, ritmurile recesiunii economice din SUA s-au redus considerabil și în 1933 constituie 2,1 la sută. Marea Depresiune a reușit să fie depășită numai la sfârșitul anilor '30. În anul 1939 volumul producției industriale în SUA crește cu 50 la sută, PIB-ul crește cu 7,9 la sută, nivelul șomajului scade până la 17,2 la sută. Spre sfârșitul anilor '30 ai sec. XX, Marea Depresiune este depășită în toată lumea.”

(Angela Cușnir, *Din istoria crizelor economice: Marea Depresiune, în „Akademos”, nr. 3(14), octombrie 2009*)

Nr.	Item	Punctaj	
1	Identifică în sursă două acțiuni întreprinse de <i>administrația SUA pentru a depăși criza economică și socială</i> .	L 0 1 2	L 0 1 2
2	Explică esența <i>Noului Curs</i> anunțat de președintele F.D.Roosevelt.	L 0 1 2	L 0 1 2
3	Determină opinia autorului cu referire la eficiența realizării <i>Noului Curs</i> . Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă.	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
4	Formulează o cauză care a determinat adoptarea programei <i>Noul Curs</i> de către administrația președintelui F.D.Roosevelt. Argumentează răspunsul cu trimitere la un fapt istoric.	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7

Nr.	Item	Punctaj	
1	<p data-bbox="225 197 1294 264">Identifică un proces istoric pentru care harta dată poate servi ca sursă de informare. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr data-bbox="225 309 1294 315"/> <hr data-bbox="225 360 1294 367"/> <hr data-bbox="225 412 1294 418"/> <hr data-bbox="225 448 1294 454"/> <hr data-bbox="225 506 1294 512"/> <hr data-bbox="225 544 1294 551"/> <hr data-bbox="225 602 1294 609"/> <hr data-bbox="225 638 1294 645"/> <hr data-bbox="225 674 1294 680"/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
2	<p data-bbox="225 734 1257 801">Determină, în baza hărții, un imperiu antic afectat de mișcarea popoarelor. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr data-bbox="225 846 1294 853"/> <hr data-bbox="225 898 1294 904"/> <hr data-bbox="225 949 1294 956"/> <hr data-bbox="225 985 1294 992"/> <hr data-bbox="225 1043 1294 1050"/> <hr data-bbox="225 1079 1294 1086"/> <hr data-bbox="225 1137 1294 1144"/> <hr data-bbox="225 1173 1294 1180"/> <hr data-bbox="225 1209 1294 1216"/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
3	<p data-bbox="225 1272 1209 1350">Formulează, în baza hărții și a cunoștințelor obținute anterior, o consecință a migrațiunii populațiilor germanice.</p> <hr data-bbox="225 1395 1294 1402"/> <hr data-bbox="225 1447 1294 1453"/> <hr data-bbox="225 1482 1294 1489"/> <hr data-bbox="225 1541 1294 1547"/> <hr data-bbox="225 1583 1294 1590"/> <hr data-bbox="225 1644 1294 1650"/> <hr data-bbox="225 1680 1294 1686"/> <hr data-bbox="225 1744 1294 1751"/> <hr data-bbox="225 1803 1294 1809"/>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5

SUBIECTUL al IV-lea (35 de puncte)

Studiază sursele A-C.

SURSA A.

„[...] În rezultatul campaniei otomane din 1538 Țara Moldovei a fost prădată până la Suceava. Această campanie a dus la pierderea independenței economice și politice a Moldovei, a marcat supunerea efectivă a Moldovei față de Poarta Otomană. S-a schimbat și semnificația haraciului - de acum înainte devine un semn al supunerii în fapt. Moldova a suferit și pierderi teritoriale, otomanii au ocupat Tighina și Bugeacul. Campania otomană a provocat o perioadă îndelungată de instabilitate politică a țării, scaunul domnesc trecând în perioada 1538-1572 din mână în mână de 12 ori.”

(Ion Eremia, *Istoria românilor, Prelegeri.*)

SURSA B.

„Art. I. Sultanul recunoaște că Moldova a dat de bună voie și fără împotrivire făgăduială de supunere Imperiului Otoman; Art. V. Hotarele Moldovei se vor păstra neatînse în toată întinderea lor; Art. XI. Domnii neamului moldav vor fi aleși de diferite stări ale populației țării. Alegerea va fi recunoscută de Poartă, fără ca ea să se poată amesteca de a numi Domni [...] Art. XIII. Drept toate aceste avantaje, neamul moldav nu va da Porții Otomane decât un dar anual de 4000 galbeni.”

(Din *Tratatul încheiat între Petru Rareș și sultanul Soliman II, 1538*)

SURSA C.

„Autonomia statală s-a menținut, dar ea a fost sensibil diminuată. Țara Românească și Moldova au continuat să fie guvernate de principii autohtoni, dar Poarta își atribuie mai mult dreptul de a-i numi, substituindu-se astfel dreptul dinastic și vechiul drept de alegere al boierimii.[...] Moldova și Țara Românească își pierd tot mai mult libertatea de acțiune pe plan extern. Acțiunile diplomatice ale domnilor români fie se încadrează în sistemul diplomației otomane, fie se desfășoară fără știrea Porții. După 1526, obligația de a furniza ajutor militar Porții devine tot mai mult o realitate. Poarta Otomană a intensificat rapid exploatarea resurselor lor economice (a Țărilor Române – n.n.). [...] Moldova, al cărei tribut se fixase în secolul al XV-lea la suma maximă de 6 000 de ducați, plătește în a două jumătate a secolului al XVI-lea între 30 000 și 60 000 de ducați.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Utilizează sursele și cunoștințele obținute anterior pentru a redacta, în o pagină, un eseu la tema:

Ce a însemnat pentru Țările Române instaurarea regimului suzeranității otomane?

În textul tău:	Punctaj	
formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific, pentru a-ți susține opinia referitoare la tema propusă;	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
formulează relații de cauză-efect (cel puțin două);	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
integrează critic informațiile din sursele propuse;	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
plasează în timp și spațiu evenimente/ procese/ fenomene	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
menționează o personalitate istorică care a contribuit evenimentele/ procesele descrise.	L 0 1 2	L 0 1 2
expune ideile în baza unui plan logic care să includă introducere, cuprins, concluzie;	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
utilizează corect limbajul istoric.	L 0 1 2	L 0 1 2

